HE 47/2026 vp
Ympäristövastuun johtaja Satu Åhlström
Suomen luonnonsuojeluliiton Kinos Oy (Ekokompassi)
YmV 28.4.2026

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys (HE 47/2026 vp) kuluttajansuojalain muuttamisesta pyrkii perustellusti kitkemään viherpesua. Esitys sisältää kuitenkin pk-yrityksille vakavan haitan: Suomesta puuttuu kansallinen menettely kotimaisten ympäristöjärjestelmien hyväksymiseksi.

Nykyisellään esitys jättää pk-yrityksille sertifiointeja tarjoaville yrityksille ainoastaan kaksi ongelmallista vaihtoehtoa:

1. **Sertifioinnista luopuminen:** Pk-yritysten ympäristötyötä ei voi enää todentaa, joka johtaa niiden tippumiseen pois julkisista kilpailutuksista ja motivaatio panostaa vihreään siirtymään katoaa.
2. **Akkreditointi:** Järjestelmien tarjoajat (kuten Ekokompassi) eivät saisi enää tukea ja neuvoa asiakkaitaan. Pk-yrityksillä ei ole resursseja rakentaa ja ylläpitää järjestelmiä täysin itsenäisesti. Lisäksi raskas akkreditointi nostaa sertifioinnin hinnan pk-yritysten saavuttamattomiin.

Kevennetyt järjestelmät ovat pk-yrityksille tärkeitä

Suomessa on vakiintunut joukko luotettavia ympäristöjärjestelmiä tarjoavia yrityksiä, kuten Ekokompassi, Green Key, RALA ja Green Office.

Näitä ympäristöjärjestelmiä käyttää tällä hetkellä n. 1200 pk-yritystä. Suomen luonnonsuojeluliiton omistama Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä on markkinajohtaja noin 700:lla käyttäjällä.

Jatkossa sallittaisiin vain EU:n EMAS ja ISO 14001, jotka ovat liian raskaita ja kalliita pk-yrityksille. ISO 14001 -standardin käyttäjiä Suomessa on noin 1200-1500 joista pääosa on suuryrityksiä. EMAS-rekisteröityjä yrityksiä on Suomessa vain 5, nämäkin isoja toimijoita.

Seuraukset ympäristönsuojelun tasoon: Pk-sektorin ympäristötyö vaikeutuu

Pk-yrityksillä on aito tahtotila kehittää toimintaansa, mutta niiltä puuttuu usein tarvittava osaaminen. Jotta pk-yritys saavuttaa hyvän ympäristönsuojelun tason, se tarvitsee asiantuntijatukea.

Asiantuntijatuki on edellytys, ei lisäpalvelu: Kotimaiset ympäristöjärjestelmät on rakennettu huomioimaan pienten toimijoiden erityispiirteet. Palvelukonseptiin integroitu asiantuntijan tuki varmistaa, että ympäristötyö on vaikuttavaa ja perustuu olennaisiin ympäristövaikutuksiin.

Ympäristötyön vaikeutuminen: Jos ympäristöjärjestelmien hinnat nousevat saavuttamattomiin akkreditoinnin vuoksi, pk-yritysten ympäristönsuojelullinen taso heikkenee ja vaikeuttaa siten Suomen vihreän siirtymän tavoitteisiin pääsemistä.

Pitkäjänteisyyden katoaminen: Kun palvelut keskittyvät pelkkään konsulttimarkkinaan ilman säännöllistä auditointiprosessia, ympäristötyöstä tulee pistemäistä ja tavoitteellinen kehittäminen loppuu.

Seuraukset talouteen: Markkinoiden keskittyminen ja kilpailun väheneminen

Kansallisten ympäristösertifikaattien alasajo häiritsee markkinoiden toimivuutta.

Pääsy julkisiin hankintoihin vaarantuu: Ekokompassin kaltaiset ympäristöjärjestelmät ovat nykyisin ehtona lukuisissa julkisissa kilpailutuksissa, kuten rakennusprojekteissa, kaupunkien palveluhankinnoissa ja suurtapahtumissa. Sertifikaatin menettäminen sulkee satoja pk-yrityksiä näiden markkinoiden ulkopuolelle.

Epäterve kilpailuasetelma: Kilpailu vähenee, kun markkinat keskittyvät suuryrityksille, joilla on mahdollisuus ylläpitää kansainvälistä ympäristöjärjestelmää. Tämä rankaisee vastuullisia pk-yrityksiä ja nostaa julkisten hankintojen hintoja.

Vientimahdollisuuksien heikkeneminen: Kansainvälisillä markkinoilla ympäristövastuun todentaminen on usein elinehto. Ekokompassi on tähän asti ollut yleensä riittävä näyttö ympäristötyöstä. Jos Suomi ei tue pk-yritystensä mahdollisuutta todentaa kestävyyttään kustannustehokkaasti, menetämme merkittävän osan vientipotentiaalistamme.

Ratkaisuehdotus valiokunnalle

Jotta pk-yritysten ympäristötyö ja kilpailukyky säilyvät, esitämme:

Ensisijaisesti suora hyväksyntä: Vakiintuneet, julkiset ja laajasti käytetyt kotimaiset ympäristöjärjestelmät (kuten Ekokompassi) tulee tulkita suoraan "kansallisesti hyväksytyiksi sertifiointijärjestelmiksi".

Toissijaisesti kansallinen menettely: Suomeen on luotava viipymättä kansallinen hyväksyntämenettely vakiintuneille ympäristöjärjestelmille (esim. Suomen ympäristökeskuksen tai ministeriön kautta).

Kansallisessa soveltamisessa on sallittava myös neuvonnan ja auditoinnin rinnakkaiselo järjestelmätasolla, sillä pk-yritys ei selviydy ympäristötyöstä ilman asiantuntijatukea.

Annamme mielellämme lisätietoja:

Ympäristövastuun johtaja Satu Åhlström, p. 050 365 9428, satu.ahlstrom@ekokompassi.fi
Toimitusjohtaja Heidi Salonen, p. 044 551 2106, heidi.salonen@ekokompassi.fi